

Луженцова В.В.

Довгань Л.Є.

канд. економ. наук, професор

Національний технічний університет України «КПІ»

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА МОРОЗИВА З УРАХУВАННЯМ СЕЗОННОСТІ ПРОДУКТУ

ФОРМИРОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКОГО МЕХАНИЗМА РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИЯТИЯ ПО ПРОИЗВОДСТВУ МОРОЖЕНОГО С УЧЕТОМ СЕЗОННОСТИ ПРОДУКТА

FORMATION OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF ICE CREAM MANUFACTURING ENTERPRISE TAKING INTO ACCOUNT SEASONALITY OF PRODUCT

Стаття присвячена дослідженню організаційно - економічному механізму розвитку підприємства з виробництва морозива. В умовах ринкової економіки формування організаційно-економічного механізму розвитку підприємства є одним з актуальних питань для керівників підприємств, оскільки він спроможний забезпечити ефективність управління і конкурентоспроможність підприємства, а вона забезпечується за умов наявності спеціального й оптимального для кожного підприємства механізму розвитку. Питання формування організаційно - економічного механізму розвитку є досить актуальним ще тому, що при побудові розвитку України необхідно чітко визначити, які відносини між економічними суб'єктами можуть виникнути і як правильно їх будувати аби вони були взаємовигідними для всіх учасників. Як наслідок, було запропоновано інтегральне визначення, принципи та функціонально-цільовий підхід до побудови. Описано новий погляд на сутність організаційно-економічного механізму, який на відміну від існуючих передбачає низку заходів з формування асортиментної політики продукції підприємства

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що запропоновані визначення, класифікації і підходи можуть скласти теоретичну основу для забезпечення конкурентоспроможності підприємства за умов сезонності продукції.

Ключові слова: розвиток, механізм, диверсифікація, конкурентоспроможність, сезонність.

Статья посвящена исследованию организационно - экономическому механизма развития предприятия по производству мороженого. В условиях рыночной экономики формирования организационно-экономического механизма развития предприятия является одним из актуальных вопросов для руководителей предприятий, так как он способен обеспечить эффективность управления и конкурентоспособность предприятия, а она обеспечивается при наличии специального и оптимального для каждого предприятия механизма развития. Вопросы формирования организационно - экономического механизма развития является весьма актуальным еще потому, что при построении развития Украины необходимо четко определить, какие отношения между экономическими субъектами могут возникнуть и как правильно их строить чтобы они были взаимовыгодными для всех участников. Как следствие, было предложено интегральное определение, принципы и

функционально-целевой подход к построению. Описан новый взгляд на сущность организационно-экономического механизма, который в отличие от существующих предполагает ряд мер по формированию ассортиментной политики продукции предприятия

Практическое значение полученных результатов заключается в том, что предложенные определения, классификации и подходы могут составить теоретическую основу для обеспечения конкурентоспособности предприятия в условиях сезонности продукции.

Ключевые слова: развитие, механизм, диверсификация, конкурентоспособность, сезонность.

The article is devoted to research organization - economic mechanism of enterprises producing ice cream. In a market economy the formation of organizational and economic mechanism of development is one of the urgent issues for managers because it is able to provide management efficiency and competitiveness, and it provides subject to determine availability and special optimal mechanism of development for every enterprise. The formation of organization - economic development mechanism is very important because the construction of Ukraine should state that the relationship between economic operators may have and how to build them so that they are mutually beneficial for all participants. As a result, it was suggested integral definitions, principles and functional-oriented approach to building. A new view of the nature of the organizational and economic mechanism that unlike existing measures provides a number of formation of enterprise product policy

The practical significance of the results is that the proposed definition, classification and approaches can make a theoretical basis for the competitiveness of enterprises in the conditions of seasonal products.

Keywords: development, mechanism, diversification, competitiveness, seasonality.

Вступ. В умовах ринкової економіки формування організаційно-економічного механізму розвитку підприємства є одним з актуальних питань для керівників підприємств, оскільки він спроможний забезпечити ефективність управління і конкурентоспроможність підприємства.

Тому кожне підприємство намагається функціонувати таким чином, щоб у кінцевому результаті діяльності, як його складових, так і в цілому, була ефективною. На думку науковців та фахівців з питань управління, за умов наявності спеціального й оптимального для кожного підприємства механізму розвитку діяльності підприємства - забезпечується його конкурентоспроможність.

В економічній літературі чимало праць приділяється проблемам формування організаційно - економічного механізму розвитку підприємства. Вагомий внесок у розвиток теорії і практики організаційно-економічного розвитку зробили такі вчені: Василенко В.А., Раєвнева О.В. , Шубравська О. , Пономаренко В.С., Тридід О.М., Кизим М.О. , Хазан М., Козаченко Г.В., Малицький А. А., Пащенко О.П. та інші.

Більшість науковців вважають, що поняття «організаційно-економічний механізм розвитку» це оптимальна сукупністю форм, структур, методів, засобів і функцій управління, яка формує через економічні важелі його відносини з зовнішнім середовищем із метою забезпечення цілеспрямованого оперативного регулювання діяльності за напрямками управління розвитком для відповідності

фактичного стану підприємства заданим параметрам, та варто зазначити, що для забезпечення конкурентоспроможності варто використовувати не лише комплекс організаційно - економічного механізму розвитку, але й додаткові заходи.

Постановка завдання. Метою даного дослідження є виявлення особливостей організаційно-економічного механізму розвитку підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності за умов сезонності.

Методологія. У розрізі досліджуваних питань використано такі принципи, як принцип системності, комплексності, підтримки рівноваги між споживачами, гнучкого реагування, виправданого ризику, «розумної крайності» ринкових позицій, альтернативності варіантів розвитку, балансу інтересів суб'єктів.

Результати дослідження. Для того, щоб сформулювати визначення механізму досягнення розвитку, необхідно розглянути існуючі розробки, пов'язані з процесом вивчення та пояснення сутності механізму.

Механізм - “система прямих і опосередкованих взаємозв'язків між економічними явищами і процесами ” [2, с. 496]. У той же час для різних економічних процесів, визначення механізму може бути сформульовано по-різному.

Якщо говорити про організаційно-економічний механізм підприємства, то він є результатом дії системи внутрішніх і зовнішніх чинників функціонування та розвитку підприємства, в якому відображається складна система різноманітних економічних відносин. Разом з тим, зі свого якісного боку, він виступає і визначальним фактором успішності цього підприємства, будучи інструментом досягнення поставленої мети [9].

В якості організаційно-економічного механізму слід розглядати комплексну систему, що складається з системи забезпечення, функціональної та цільової системи (рис.1.), які містять певну сукупність організаційних і економічних важелів, які впливають на економічні і організаційні параметри системи управління підприємством з метою забезпечення ефективності управління і отримання конкурентних переваг [7].

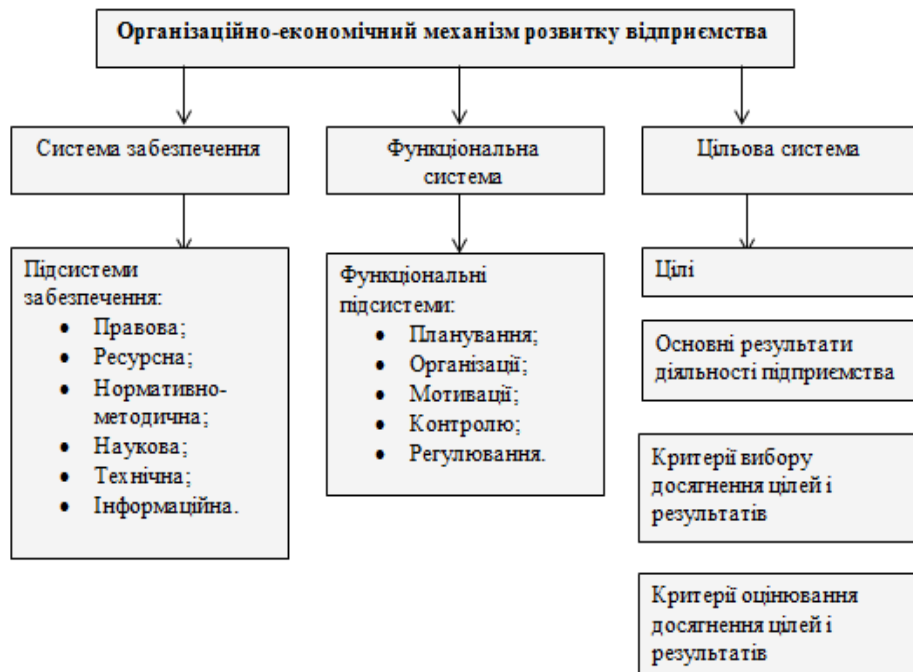


Рис. 1. Структура організаційно-економічного механізму розвитку підприємства[6]

Організаційно-економічний механізм орієнтується на максимально ефективну організацію діяльності з метою отримання найкращого цільового результату(створення найоптимальнішої організаційної структури та формування управлінських зв'язків, організацію ефективного виробничого процесу, розробку стратегічних планів, результативну систему контролю) [9]. Сукупність елементів, системи, процесів, управлінських рішень та персоналу які при взаємодії та взаємозалежному впливі забезпечують реалізацію поставленої цілі та завдань організації є базовими елементами управління.

Формування організаційно - економічного механізму починається із визначення принципів його управління, що є основною формою цілеспрямованого використання об'єктивних законів в практиці управління [4]. Для підприємства було обрано принципи, що зображені на рис.2.



Рис.2.Принципи формування організаційно-економічного механізму розвитку підприємства [8]

Компанія займається виробництвом морозива. Через той факт, що морозиво є сезонним продуктом, що виражається в підйомі, скороченні або повному припиненні виробництва в окремі періоди року - підприємство не може забезпечити себе в зимову пору року. Від цього страждає не лише фінансове забезпечення підприємства, але й персонал, який втрачає роботу у зв'язку зі скороченням, або невчасною виплатою заробітної плати.

Після проведення аналізу було виявлено ряд причин сезонності та запропоновано заходи щодо її пом'якшення, що дадуть можливість більш повного використання виробничих потужностей і підвищення організації виробничого процесу. Нерівномірне завантаження організації протягом року, простої робочої сили та обладнання при спаді попиту на послуги і максимальне їх завантаження при зростаючому попиті негативно впливають на обсяг реалізації послуг, якість послуг, продуктивність праці, рівень використання основних виробничих фондів та інші показники господарської діяльності організації. Як результат було запропоновано заходи, що сприяють згладжуванню сезонних коливань попиту [10].

Позитивний вплив на зменшення сезонних коливань попиту на послуги надають такі організаційно-економічні заходи, що пропонують диверсифікувати продукцію. Як наслідок [5] :

- 1) сезонні зміни цін на послуги, застосування гнучкої системи знижок;
- 2) розширення асортименту виробленої продукції шляхом впровадження нових видів, найбільш відповідних запитах всіх категорій споживачів;
- 3) організація ефективної реклами та інших заходів, що стимулюють попит споживачів на дані види послуг.

Усі причини застосування диверсифікації викликані одним - підвищити ефективність діяльності підприємства не лише на сьогодні та в найближчому майбутньому, але й на тривалу перспективу[1].

Диверсифікація пов'язана із різноманітністю застосування продуктів, що випускаються компанією, і робить ефективним функціонування компанії в цілому, незалежною від життєвого циклу окремого продукту, вирішуючи не стільки завдання виживання компанії, скільки забезпечення стійкого поступального зростання. Якщо продукти компанії мають дуже вузьке застосування, то вона є спеціалізованою; якщо вони знаходять різноманітне застосування, то це диверсифікована компанія. Ідеальним варіантом діяльності будь-якого підприємства, як відомо, є попередження можливих невдач і втрат продуктивності, які можна визначити з різних прогнозів компанії, що стосуються саме означених показників. Необхідність диверсифікації може бути виявлена в результаті порівняння бажаного і можливого рівнів продуктивності і того рівня, який був досягнутий в результаті діяльності компанії [8].

Форми диверсифікації виробництва показані на рис. 3.

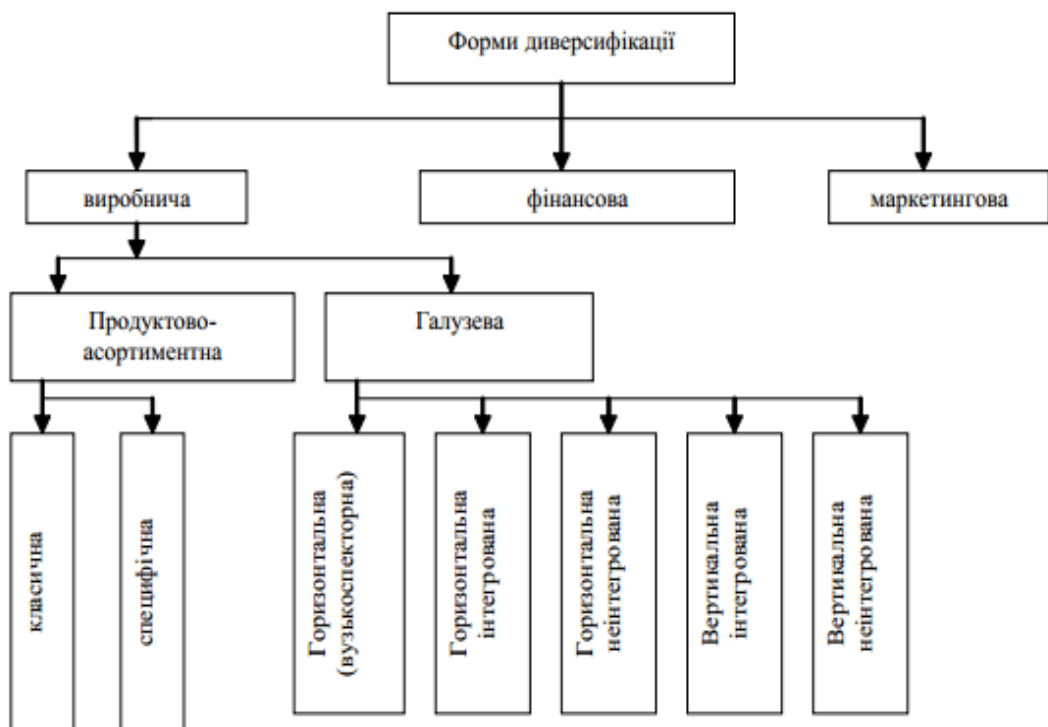


Рис.3. **Форми диверсифікації виробництва**[10]

Виходячи з форм диверсифікації, було обрано виробничу диверсифікацію. Виробнича диверсифікація - це урізноманітнення на підприємстві видів виробництв, що забезпечують одержання різної продукції і/або розширення її асортименту.

Завдяки цьому асортимент було розширено у категоріях: тісто,масло,пельмені та вареники. Підвиди представлені у таблиці.

Таблиця. **Продукти для здійснення диверсифікації**

Продукт	Заморожені пельмені	Заморожені вареники	Тісто	Масло
Різноманітний	–	– з картоплею	– листкове	– солодковершкове

ид	по-домашньому – фірмові – з курятиною – зі свининою – з яловичиною – зі свининою та яловичиною	– з грибами – з картоплею та грибами – з м'ясом – з вишнею – з сиром – з капустою – зі смородиною	– листково-дріждж ве – заготовки для вареників та пельмень – заготовки для спагеті – заготовки для піци	бутербродне
----	---	---	---	-------------

Висновки. У статті здійснено аналіз існуючих науково-методичних підходів до визначення і класифікації організаційно - економічного розвитку підприємства, визначення, принципи та функціонально-цільовий підхід до побудови.

Наукова новизна полягає у тому, що обґрунтовано організаційно - економічний механізм розвитку підприємства, який на відміну від існуючих передбачає диверсифікацію продукції задля забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Отримано такі нові наукові результати:

- організаційно-економічний механізм розвитку підприємства є складною системою, ефективне функціонування якої залежить від взаємопов'язаності і взаємоузгодженості всіх його підсистем і процесів, яке спрямоване на впровадження прогресивної техніки і технологій
- було здійснено аналіз наявних компонентів, підсистем та принципів організаційно - економічного механізму розвитку на підприємстві.
- запропонованим заходом для покращення стану підприємства є диверсифікація продукції підприємства:пельмені,вареники,масло, тісто, заготовки з тіста.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що запропоновані визначення, класифікації та підходи можуть скласти науково - теоретичну основу для покращення стану підприємства.

Подальші дослідження спрямовані на результативність впроваджених запропонованих заходів з диверсифікації та оцінка їх ефективності.

Література:

1. Антонюк Р .Р. Структура організаційно-економічного механізму забезпечення прибутковості сільськогосподарських підприємств / Р. Р. Антонюк // Економічний простір. №20/2. - 2008.
2. Глинська А. Є. Організаційно-економічний механізм забезпечення сталого розвитку підприємств легкої промисловості: Автореф. канд. дис. - К.: -2008.

3. Конспект лекцій з дисципліни «Управління інноваційним розвитком» / Укладачі: С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. - Суми: Вид-во СумДУ, 2006. - 129 с.
4. Куценко А.В. Організаційно-економічний механізм управління ефективністю діяльності підприємств споживчої кооперації України: Монографія. - Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. - 205 с.
5. Малицький А. А. Організаційно - економічний механізм управління підприємством: сутність та структура [Електронний ресурс] / А.А. Малицький // Рубрика: Соціум. Наука. Культура. Економіка. - Режим доступу: <http://intkonf.org>.
6. Маркова Н. С. Формування організаційно-економічного механізму управління розвитком персоналу / Н. С. Маркова // Економіка. - Бізнесінформ №6. - 2012.
7. Мочерний С. В. Економічний енциклопедичний словник: у 2 томах / [С. В. Мочерний, Я. С. Ларіна, О. А. Устенко, С. І. Юрій]; за ред. С. В. Мочерного. - Львів. : Світ, 2005. - Т. 1. - 2005 - 616 с.
8. Транченко Л. В. Організаційно-економічний механізм управління підприємств машинобудівної галузі [Текст] : автореф. дис. . канд. екон. наук. 08.06.01 / Л.В. Транченко ; Європ. ун-т. - К., 2005. - 23 с.
9. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства: [Монографія] / О. М. Тридід. - Харків. : Вид-во ХДЕУ, 2002. - 364 с.
10. Осипов Ю.М. Основы теории хозяйственного механизма / Ю.М. Осипов // М.: Изд-во МГУ, 2004. - 368 с.